

Előfizetési díj:

Vidékre, postán:
vagy

helyben, házhoz hordva:
Negyedévre . . . 1 frt. 50 kr.
Félévre . . . 3 " — "
Egész évre . . . 5 " — "

Megjelenik e lap hetenként egyszer, Vasárnap.

Előfizetési pénzek elfogadtnak Gallia Fülöp könyvkereskedésében Kecskeméten.

KECSKEMÉTI LAPOK.

Ismeretterjesztő hetilap.

Hirdetési díjak:

5 hasábos petit sor, egyszer hirdetésnél 5 kr.; — többszöri vagy terjedelmes hirdetések-nél árleengedés adatik.

A nyilttérben való közlemény 3 hasábos soráért 10 kr. számítatik.

Hirdetések elfogadtnak Gallia Fülöp könyvkereskedésében Kecskeméten. — Hirdetések ezenkívül fölvetetnek még M. Zeisel hirdetési irodájában. (Pest, Király-utca 60. sz.)

Előfizetési felhívás

a

„KECSKEMÉTI LAPOK“

czimű vegyes tartalmú hetilap

1873.

hatodik évi folyamára.

Jövő év elejével a „Kecskeméti Lapok“ hatodik évi folyamára kezdődik az új év e lap irányára nézve új korszakot hozand.

A helyi érdekek, az általános ismeretterjesztés, előhaladás és közmívelődés terén fölmerült kérdések megvitatásában öt év alatt e lap egymaga működött; az új évkor megindítandó két testvérlappal együtt jövőben harmadmagával fog e lap Kecskemét város társadalmi terén, ez ősz magyar városnak erkölcsi, anyagi és szellemi átalakítása s előhaladása eszközésében közreműködni.

E lap fentartására alakult bizottságnak sikerült Szücs Imre urat jövőre felelős szerkesztőül megnyerni, kinek a közügyek iránti érdeklődése s a hozzá csatlakozott munkatársak szellemi ereje biztosítékul szolgál arra, hogy e lap még ellentétes viszonyok között is nagy feladatát hiven teljesítendő.

Iránya e lapnak **határozottan jobboldali** leendő s minden tekintetben a **szabadelvű haladás** zászlóját követendő.

A lap tartalmát illetőleg: városunk és a vidék eseményeit, valamint szellemi és anyagi mozgalmait és az országgyűlés tárgyalásait mindig kiváló figyelemmel fogja kísélni; a tanügy és közmívelődés, a gazdaság és ipar, a városi belügy és rendészet, a földmívelés, gyümölcsészet és bortermelés lesznek a főtárgyak, melyek a lapnak beltartalmát képezendik, annak állandó tárczája pedig ismeretterjesztő hasznos közleményekkel fog kedveskedni, hogy e lap a város minden rendű és állású polgárának érdekes olvasmányt szolgáltatson.

Annál fogva tisztelettel kérem a lap eddigi előfizetőit s általában a t. közönséget: hogy megrendeléseiket a jövő 1873-ik évre megújítani s azokon túl újabb előfizetőket is szerezni sziveskedjenek; figyelmeztetvén egyszersmind, hogy ezen megrendelésekről mielőbb intézkedni méltóztassanak, nehogy a szétküldésben fenakadás történjék.

A lap alakja egyelőre a régi marad; megjelenik hetenként egyszer, minden vasárnap reggel.

Előfizetési ára: postán vidékre, vagy helyben házhoz hordva:

Negyedévre . . . 1 frt. 25 kr.
Félévre . . . 2 „ 50 „
Egész évre . . . 5 „ — „

A hirdetések s nyilttéri közlemények díja e lap mindenik számának homlokán olvasható; mind az előfizetési, mind pedig a hirdetési díjakat közvetlenül hozzám, nagy-piaczon levő könyvkereskedésemben kérem beküldetni.

Kecskemét, deczember 5. 1872.

Gallia Fülöp,
lapkiadó.

Téli takarmányozás.

Jelen soraink cziméül a téli takarmányozást és nem általán véve a takarmányozást választottuk, mivel nálunk, hol hála ősapáink bölcs takarékoságának, még mintegy 40,000 hold szabad legelő fölött rendelkezik a baromienyésztő közönség nyári istállózásról vagy takarmányozásról szó sem lehet, valamint hogy vetett takarmányról sem szólhatunk, a nagyon kevés gazdánál található lóherét kivéve; pedig a vetett takarmány használatát már csak azért is szeretnénk ajánlani tisztelt gazda közönségünknek, hogy a mellett sokkal kevesebb lóherét kelne el tavasz felé és kevesebb gazda istállójában találnók ama tufangosan összeszerkesztett gépezetet, melylyel tavasz felé az éhség és rossz táplálék következtében elbágyadt jószágot szokták reggelenként talpra állítani, vagy egész éjen át talpon tartani, hogy másnap ismét delektálhassa magát a penészszel és porral bőségesen fűszerezett polyvával vagy korhadt szalmával, holott egy pár holdnyi vetett takarmány mindezek-től megóvná azon kisebb gazdáinkat, kik elegendő szénatermő kaszálóval nem rendelkeznek s csak néhány darab jószágot tartanak és mégis többet nyúznak, mint akik százával tartják a jószágot. Jelenleg azonban nem czélunk a vetett takarmányról tüzetesebben szólni, hanem csak a már szokásban levő téli takarmányozást felemlíteni, fentartván magunknak a vetett takarmány különböző nemeit egy későbbi cikkben fejtegethetni.

A jószág tartó gazdának, hogy az általa tenyésztett házi állatok által erejökhez mért munkát végeztessen, s hogy azokból lehetőleg sok húst, zsiradékot vagy tejhasznot nyerhessen, minél több gyapjút és fajszaporulatot mutathasson fel, vagy némely kiváló eseteknél, hogy földjének javítására minél nagyobb mennyiségű trágyát nyerjen, jószágot jó takarmánnyal kell táplálnia. A legtöbb esetben azonban egy ugyanazon állatfajnál iparkodunk a fentemlített haszonnemekből együttesen többet elérni, amint ez gyakran lehetséges is, különösen a jó és sok trágya nyereség annál biztosabb, minél nagyobb haszonnal érjük el a többi czélt.

A tudománnyal párosult tapasztalás

azt bizonyítja, miszerint minden állatnak szüksége van naponta bizonyos mennyiségű tápanyagra, hogy testének veszteségét, melyet a mozgás, lélekezés és a test kipárolgása által minden pillanatban és folyton szenved, helyre pótolhassa és legalább testének tömegét rendes állásában megtarthassa. Ha mi házi állatainknak csak annyi tápot nyújtunk, a memyi épen elégséges a test tömegének, vagy másként kifejezve az életnek fentartására, akkor azok a táplálékból sem húst, sem tejet, sem gyapjút, sem más a gazdának hasznos terméket nem mutathatnak fel, és ha mi mindemellett az így táplált házi állatoktól még szolgálatot is követelünk, nagyon természetes, hogy az illető állat a töle kicsikart munkát csak teste épségének rovására végezheti és kénytelen elsoványodni, miután a munka által elhasznált részeket az élet fentartására szükséges tápanyagból nem pótolhatja és így az igavonó marháról a munka által, a fejős állatról a fejés által, a szó teljes értelmében ledolgoztatjuk és lefejjük a húst.

Ha azonban a házi állatoknak használat alkalmával több tápot nyújtunk mint amennyi az élet fentartására szükséges, akkor az állatok ezen fölösleget hasznos anyagok, u. i. hús, zsir, tej, gyapjú stb. termelésére fordíthatják és fordítják, vagy pedig a test veszteségének, melyet a munka végzése közben szenvedtek, pótlására használják és így testi erejüket folyton jó karban tartván, sok munkát végeznek, a nélkül, hogy leromlanának. Ha tehát a jószágtartással helyesen akarunk gazdálkodni, soha se szorítsuk házi állatainkat tisztán csak a fentartási táplálékra, csak ha az igavonó jószág a végzett őszi munka után jó erőben jut télre az istállóba és tökéletes pihenésben részesül; mert különben a helyett, hogy valamit meggazdálkodnánk, bizonyos veszteséget szenvedünk. A jószágtartást úgy tekinthetjük, hogy a gazda a takarmányban bizonyos tőkét előlegez a jószágnak, melyet ő attól kamattal együtt akar visszanyerni akár munkában, akár állati termékekben; de erre soha sem számíthat, ha csak a fentartásra elég takarmányt előlegez; mert ezt a jószág mind felemészti, a nélkül, hogy az előlegezőnek csak a tőkét is visszafizethetné, annál kevésbé fog kamatot szolgáltatni s a gazda úgy jár, mint az uzsora törvények idején az uzsorások, kik a nagy kamat reményében kiadott tőkét elvesztették. Azért mi a marha táplálásávali fősvénykedést határozottan pazarlásnak nevezzük, mert statisztikailag be tudnánk bizonyítani, miszerint ezen kétségbe vonhatlan igazság tekintetbe nem vétele miatt, évenként több millió forintot vesz

el a gazda közönség, mert a rosszul táplált baromnak még trágyája sem oly hasznos, mint a jól táplálté.

A gondos gazdának azonban nemcsak arra kell tekintettel lennie, hogy elegendő tápot nyújtson házi állatainak, hanem arra is ügyeljen, hogy a takarmány megfelelő legyen az illető állat természetének és azon czéljának, melyet az állattartás által elérni ohajt, mert az egyik takarmány a hús vagy izom fejlesztésre, a másik a zsír vagy tej bőséges elválasztására, a harmadik meg ismét más anyag termelésére van nagyobb befolyással; sok esetben meg a takarmányban megvan csakugyan a kellő tápláló és termelő anyag, de a takarmány magában véve nehéz emésztetű levén, annak feldolgozása oly sok időt vesz igénybe, hogy mire azt a gyomor tökéletesen feldolgozta, azalatt már legnagyobb része el is párolgott s így a hosszas emésztés miatt elvész a termelő rész, vagy legfeljebb csak a test fentartására fordítatik, az ilyen, különben nagyon hasznos táplálékot elő kell készíteni, azaz könnyen emészthetővé tenni, vagy forrázás, vagy áztatás, vagy erjesztés által. Sokszor meg az is előfordul, hogy a jószág alkalmas takarmányt is kap, eleget is, de az egyébkénti ápolás hiánya teszi tönkre a gazda kiadását; mert ne gondolják ám tisztelt gazdáink, mintha a baromnak kevésbé lenne ártalmára a tisztátalanság, mint magunknak embereknek, az ökörnek, a lónak, a juhnak tüdeje, szeme, húsa és más egyéb részei épen azon elemekből van alkotva, melyekből a mienk, s ha a mi szemünket és tüdőnköt bántja az istálló büszött levegője, a házi állatokét is bántja, csak hogy azok nem tudják mondani, de épen úgy érzik és épen oly károsan hat azokra, mint reánk.

TÁRCZA.

Utazási karczolatok.

(Pestről Konstantinápolyig és vissza.)
(Folytatás.)

Midőn Orsovára megérkeztünk, esteledni kezdett, de mihelyest az Aranykereszt fogadóba magunkat nagy nehezen beszállásoltuk, azonnal siettünk a másnap reggel Konstantinápoly felé utazó hajóra jegyet váltani.

A Herkules-fürdő vendégei legnagyobb része el volt határozva egy kis keleti utazásra, és a konstantinápolyi kirándulásra, azonban a mint közeledett az utazás ideje, úgy fogyott a vállalkozók száma is, eleinte még a konstantinápolyi kirándulás is kevés volt, hanem a Márványtengeren Athenbe és tovább vissza az adriai tengeren Trieszt felé volt a jelszó, azonban részint a hosszú út fáradalmái, részint a török földön uralgó cholera-járvány hírek nagyon lehangoltak az utazási kedvet.

Még a cholera-tól nem nagyon sok magyar ember ijedt volna meg, hanem ha bemegyünk Törökországba, és majd hátunk mögött felállítják a vesztegzárt, és mi visszajövet ott vagy 14 napig kuczorogni kénytelenítettünk, bár ettől borsózott a hátunk, és ezen rémmel soknak szembeszállni nem volt bátorsága.

Negyünk közül a konstantinápolyi útra már csak e sorok írója és N. L. volt elhatározva. H. B. ingadozott, U. Gy. szerette volna, ha valaki esábitaná a haza utazásra, de azért csak mind a négyen elmentünk jegyet váltani, és midőn már hárman váltottunk jegyet, H. B. barátunk is váltott, — de haza felé; és okosan tette, hogy szándékát el nem árulta; mert különben U. Gy. is vele tartott volna, de már a jegy megvolt, így belenyugodott a konstantinápolyi útra.

Orsován átkinlódván az éjet, miután nyugalmról szó sem lehetett, minthogy más szállást nem kapva, az Aranykereszt tánctermében 24-én szál-

A gazdasági tudományok segítségével ma már oda jutottunk, miszerint nemcsak azt tudjuk meghatározni, hogy melyik növény termelésére milyen trágyát adjunk a talajnak, hanem azt is, hogy a kívánt állati terméket milyen növény etetése által nyerhetjük legnagyobb mennyiségben és legbiztosabban.

Minden takarmánynövénynek két főrésze van, t. i. ásványi, mely a növény elégetésénél a hamuban marad és szerves, mely a növény elégetésénél mint légnemű anyag elillan, mind a kettőnek megvan a maga előnye az állati test táplálására, mivel a hamuban hátramaradt vilosavas (phosphorsavas) mész a csontok fejlesztésére van különös jó hatással és így a fiatal állatok csontjainak erősödését mozdítja elő, s nagymennyiségben előjön a korpában, lisztben és a különféle olajpogácsában, a ki tehát azt akarja, hogy a borjúkból erős csontos ökrök fejlődjenek, adjon nekik legalább időnkint a fentemlített anyagokból, a zsír és tej nagyobb mennyiségbeni kifejlesztésére, az izmok vagy hús gyarapítására pedig tehát a hizlalásra és fejős tehenek tartására a siker, csiriz és cukor tartalmú anyagok lévén legkedvezőbb befolyással, az ezeket nagyobb mennyiségben tartalmazó növények nyújtandók, valahányszor a fennemlített czélokat elérni óhajtjuk; sikert, csirizt és cukor anyagot tartalmaznak pedig az éretlen gabona- és kukoricaszár, a gabonaszemek, a répa és burgonya, szóval mindazon anyagok, melyek a pálinkafőzésre és cukorgyártásra alkalmaztatnak.

Nem kételkedünk, miszerint gyakorlati gazdáink röviden mindezekre azt felelik: „adj csak akármelyik marhának, lónak vagy birkának télen át jó szénát, nem kell annak a te cukor, csiriz, meg az isten

lásoltattunk el, hol jó vetett ágyaink voltak, de a nagy szuszogás, hortyogás és két jámbor muzulmán miatt, kiknek valami ünnepek levén, egész éjjel imádkoztak, mosakodtak és az ajtót nyitogatták, szemünket sem hunyhattuk le.

17-én korán reggel behelyezvén magunkat a lefelé menő Drenkovára, 6 órakor indultunk meg, a Dunán lefelé, a hajó fődéltetéről bucsut intve a másik hajón visszautazóknak, köztük H. B. barátunknak.

Mehadiából az első nagyobb társaság ezen a hajón indult a konstantinápolyi kirándulásra.

Egy kis Magyarország volt e hajón. Hazánk minden tájéka képviselve 80—90 minden rangú és korú férfiak és hölgyek által, — mert ugyan honnét hiányoznának a vállalkozó szellemű magyar hölgyek.

Fél óra mulva haladtunk el a Duna közepén egy alacson fekvésű szigeten épült fallal kerített már romlásnak indult Uj-Orsova mellett, mely az 1793-diki belgrádi békekötés óta török kézen van, a mostani vár-parancsnok Türkinin pasa, ki első alkalommal Orsován létünkkor Uj-Orsovát meglátogató N. L. és U. Gy. barátainkat igen szívesen fogadta, fekete kávéval és csibukkal megkínálva őket.

Uj-Orsovát elhagyva, egy negyed óra mulva elértük a dunai szikla szorosok közt a legveszedelmesebbet a Vaskaput, mely 1834-ig hajózhatalan volt, midőn számos szikla repesztések után a kisebb hajóknak járhatóvá tétetett.

A Duna medre, mely Uj-Orsovánál 500 öl széles, a Vaskapunál a román oldalról szélesen a folyamba ereszkedő sziklafal és a szerb oldalon egy hatalmas sziklagerincznek a Dunába szökellese által 320 ölhüire szorul össze, azonban ezen szélességből a vízből kiálló számtalan sziklaecsok miatt a hajókázható szélesség csak 60 öl, 156 láb mélységgel, melyen a folyam vad erővel, és az apró szirtek okozta roppant viztorlatok rendkívüli zúgása közt rohan át.

8 órakor értünk Turn Severin alá, hol a Radeczki hajóra szálltunk át, utunkat néhány percz mulva tovább folytattuk, s mindjárt Turn Severin

tudja milyen tartalmú takarmányod“, erre mi is nagyon szívesen bólintunk igenlőleg s ha azt tudnánk, hogy gazdáinknak van is elég jó szénájok, meg adnak is abból télen át eleget marháknak és lovaiknak, akkor tollat sem fogtunk volna jelen soraink írására, de mivel minden tavaszon kénytelenek vagyunk számtalan fejős tehenet és igavonó marhát oly szánandólag lézengve látni, hogy az ember attól fél, miszerint az önerejéből ki nem ér a legelőre, megkísértjük néhány tapasztalt gazda tanácsát közhírré tenni, melyszerint a szénát, mely már nálunk sem található oly nagy kazalokban, mint hajdan, hogy heverő marháinkat is azon teletethetnénk, más takarmánynemek kellő keverése és elkészítése által úgy pótolni, hogy az a drága szénát esekélyebb költséggel és mégis jó sikerrel pótolja; és oly esetekben is alkalmazható legyen, midőn az igavonó marha nehezebb munkát végez, vagy midőn hizlalás czéloztatik.

A szarvasmarha napi tápláléka mennyiségének meghatározására zsinormértékül a jóminőségű széna és az élő állatnak általános súlya vétetik, és e szerint minden 100 font állati súlyra 2—3 font jó száraz széna számittatik oly módon, hogy egy tökéletesen kifejlett marhának egy napra 25—30 font száraz széna és 80—120 font víz szükségeltetik tapasztalat szerint; ha már most nem szénát, hanem más takarmányt nyújtunk a szarvasmarhának, akkor a szükséges mennyiséget a széna tápláló ereje szerint határozzuk meg, azaz azon takarmányból, mely a szénánál több tápanyagot tartalmaz, kevesebb, abból pedig, mely kevesebb tápanyagot tartalmaz, több nyújtandó, vagy a kettő úgy keverendő egymással, hogy a keverék a széna táptartal-

alatt a Duna két partján Traján hidjának oszlopai most is láthatók, a négyszög kövekből épített hídfő mostani magassága 3 öl, — e hid-oszlopok közt 1858-ban a Duna vízének igen alacson állásakor még 16 kőoszlop látszott ki, 11—12 öl hosszúk és 7 öl 5 láb szélesek.

Radujeváczra az utolsó szerbországi hajóállomásra 11 órakor értünk, mely alatt ömlik a Dunába Timák folyam, mely természetes határt képez Szerbia és Bulgaria közt.

Délután két órakor értünk Kalafátra, mely a dunaparti magaslat egyenes lejtőjén szép helyen fekszik, csinos kis város 3 templommal, az 1854. orosz török háborúk alatt a törökök itt az oroszokat megverték.

Néhány percz mulva Kalafattal átellenben a jobb parton fekvő Vidin előtt kötöttünk ki.

Hajónk fél óráig időzvé, a hajóállomást körül hullámozó, zsiabongó tarka néptömeg közé kimentünk dohányt és szőlőt vásárolni, itt volt első alkalmunk a keleti városok és népe eredeti típusát láthatni, a vörös fezes, turbános törökök, a leplezett valami dominó féle burkonyba bujt török nők, a száz fajta csöcselék és azok pokoli lármája, nagyon szokatlan volt nekünk.

Vidin Tisza-vidék szerű alacsony mocsáros helyen fekszik, a vár falai az itt már széles és csendesesen tovább hömpölygő Dunáig terjednek ki, a várfalak bástyáiról számos ágyúkat tájtják öblös szájukat az utasokra; kis távolból a 24 hegyes, vakító fehérségű karesű minarett, 5 templom, 2 csonka és 1 őrtorony és a várból kimagasló csinos és izletes nagyobb épület — a pasa lakása — okozta kellemes hatást elrontja közelből az emeletes düledző gunyhók, ronda házak, piszkos utcák látása.

Vidin nekünk magyaroknak a multak történelmét mellőzve is nevezetes hely, mert 1849-ben a magyar menekültek a parancsnok pasa által itt szívesen és vendégszeretettel fogadtattak és egy időre menhelyet találtak.

Vidinnél több török férfi és nő ült be a hajóra, s ezek között egy török tiszt nevével és igen fiatal lánykájával, a nő igen rút, a lányka ártatlan arcú, igen csinos, amennyire a fátyol alól ki-

mával egyenértékű legyen. Így pl. a zöld takarmányból 100 fontban van körül-belül 85 font víz és 15 font száraz tápanyag, ebből tehát ha azt akarjuk, hogy a marha 30 font száraz táplálékot kapjon egy napra, 200 fontot kell adnunk, minthogy azonban ez alkalommal sokkal több víz jutna a marha gyomrába, mint a mennyi rendes körülmények között szükséges, azért a zöld takarmányt (fiatal lóher, zöldjében lekaszált rozs, vagy takarmánynak vetett kukorica-szár) össze kell keverni szalmával vagy tiszta polyvával. A takarmányok szénanemű csoportjába tartozik:

1. A sömlyék- és gypszena, a mestersegesen termelt takarmánynemekkel, melyek virágzaskor lekaszáva a legjobb szénát szolgáltatják.

2. A különféle lóher és luczerna fajok, melyek egymás között különböznek ugyan, de tápértékük mindig fölér a szénáéval.

3. Takarmányrozs, takarmánykukorica, muhar, bükköny és más efélék, melyek különösen a tej szaporítására vannak jó befolyással.

Minthogy azonban a második és harmadik pont alatti takarmányok üde állapotban nagyobb táperővel bírnak, mint kiszáritva, azért ezeket többnyire üde állapotban nyújtják a marháknak, s ezek képezik a fejős tehéneknek és a kifejlődésben levő fiatal marháknak a legválszóbb takarmányt különösen nyáron. Kivált ha még a táperő tekintetbevétele mellett kellő mennyiségű száraz takarmánnyal kevertetnek.

(Folytatása következik.)

Az aranyka.

Az aranykának, más néven lennyűgnek tudvalevőleg két változata van, t. i. a valódi aranyka (*Cuscuta epilinum*, echte Flachsseide) és az európai aranyka (*Cuscuta europaea*, die europäische

Flachsseide). Mindenik igen kártékony élősdő növény s az előbbi a lenvetéseket, az utóbbi pedig a lóher- vagy luczerna vetéseket szokta rongálni, sőt némelykor egész termésöket is megsemmisíteni. A növényt magát gazdáink sokkal jobban ismerik, mint sem hogy annak hosszas leírásába bocsájkoznunk kellene, tudjuk mindannyian, miszerint az aranyka levél nélküli élősdő növény, melynek fonál idomú, egyszerű, zöldessárga szára van, s hogy üres, szívó-szömölcsök által tapad a megtámadott növény szárához, melynek tövén fejlődik ki s hogy ezek által szívja ki annak életető nedvét, tudjuk, hogy apró virágai gombolyag alakban jönnek elő és kancsó alakú, vörhenyessárga virág-bokréttákkal díszítve, s gyümölcse majd nem gömbszerű tok. Az európai aranyka a csalán, komló, lóher és más eféle növényeket támadja meg, s annál veszélyesebb, mivel a lóher termését, melyhez a gazda 5—6 évre köti jó reményét, már az első vagy második évben egészen tönkre teheti.

Ezen veszély elhárítására egy magyarhoni tapasztalt gazda azon ajánlatot teszi, és sikerét biztosnak állítja, hogy terítették be az aranyka által megtámadott lóher-föld 1 láb magasan mintegy 9 hüvelyk hosszúra vagdalt száraz szalmával, korán tavasszal, mielőtt a lóher kihajtana, a szalma gyújtassék meg minél több ponton, hogy elége gyorsan történjek. E tapasztalat közlője azt állítja, miszerint ezen kísérletet az idén 1872. évben tette, tehát épen azon évben, melyben helybeli gazdáink közül is többen panaszkodnak az aranyka rombolásai ellen, s az eredmény az lett, hogy az így lepörzsölt heyeiken az aranykának nyoma sem volt, s hogy az idén már egyszerű kaszált bőtermést, s ha az idő megengedi a betakarítást, még az ötödik kaszálást is végre hajtandja. Közlő a fősúlyt a szalma gyors elégésére fekteti, s azért még azt is ajánlja, hogy az egy kevés petróleummal megöntöztessek; és ebben mi is így vélekedünk, mert a sebes tűz az aranyka magot, mely mindég a föld felületén fekszik megsemmisíti a nélkül, hogy a lóher gyökerét megpállitana és a kihajtásra képtelenné tenne. Azt hiszen gazdáink ezen csekély fáradságba és még kevesebb költségbe kerülő kísérletet, minden hosszas fontolgatás nélkül megtehetik, annál is inkább, mivel általa épen semmit nem veszíthetnek, miután az elégetett szalma sem vesztet kárba, mert annak hamuja jó trágyaul szolgál az illető területeken s már helybeli gazdáink közül is többen állítják az övszer hasznosságát, ha az kellő módon hajtatik végre.

Hrabell A. után Dr. D. R.

Színház.

Csütörtökön, november 28-án adatott a „Sors-húzó völegények“ című 1 felvonásos vígjáték és

a rövid időközben immár másodszer színpadra hozott „Fortunio dala“ című operette, melyben Árpási K... bocsánat! Völgyi Gyuláné asszony igen szépen énekelt, s játéka sem ment túl a korlátokon. Ennyit a rend kedvéért az első lélet ez utolsó előadásáról.

Szombat, november 30-án, Vörösmarty Mihály koszorús költőnk emlékezetére, a — debreczeni vendégszerepléséről hazatért Takács és neje föléptével színpadra hozatott az ünneplő költő „Marót-bán“ című 5 felvonásos szomorújátéka, melynek előadásáról annyit mondhatunk, hogy az volt a társulat eddigi működése alatt a legjobb. Ha a Takács-pár művészi régiókban járó szép játékaról nem emlékeznünk is, — Hetényi Bódjának tartozunk annyi elismeréssel, mennyivel a pártatlanság a kézzel fogható sikernek adósa. Igen, Hetényi mai szereplését, egy tehetséges fiatal színész tanulmányozása, szorgalma teljes sikerének kell mondanunk, melynek értékét emeli azon körülmény, hogy ma a szereplők közt senki sem volt, kiről, — ha terünk engedné, — tüzetesen is sok jót ne mondhatnánk. A közönség, — mely a színházat szépen megtöltte — el volt ragadtatva, s elismerésének számtalan jelével halmozta a főbb szereplőket.

Vasárnap, december 1-én, Szigethi József kedvelt népszínműve: a „Vén bakancsos és fia a huszár“ adatott, melynek előadása szinte a lehető legjobbak közé tartozott. Az egyes szereplők között az elsőseget alig bírnánk igazságosan egynek ítélni. Lovászi vén bakancsosa ügyesen kivitt fúrfangjával, — Török Leczija meleg és átértett játékaival, — Völgyi Gyula Friczije bolondosan ritka alakjával; Ligeti csaplórosa, s Vincez kántorjával egyaránt meglehetett mindenki elégedve; — a két jelentékenyebb női szerep pedig, — mikről egyébként előbb kelle emlékeznünk, Kovácsné, (Ilon) és Völgyi Gyuláné (Lidi) kezében a legjobb helyen volt. Különösen sikerültek utóbbi dalai, melyekkel a közönséget egészen elragadta. Játéka azonban ma ismét túlságban barangolt, s ez képezi az egész előadásra nyilvánítani kívánt kifogásunkat. Közönség nagy számban volt jelen s jól mulatta magát, az egyes működő tagokat pedig sűrű taps és kihívásban részesíté.

Kedden, december 3-án, Hetényi Béla jutalomjátéka volt, mely alkalommal színpadra hozatott „Miksa, mexikói császár élete és halála“ nagyszámú közönség előtt. A színlapról, mely, — ezúttal a legkedélyesebb bíralaton is alól esett — azt olvastuk, hogy ez előadás a mult szombati esőzés miatt szolgált Hetényi úrnak jutalmául. No bizony, hiszen a mult szombaton eső nem is esett, de ha esett volna is, tán nem azért jutalmaztaták a színészt? Aztán a választott darab is?!... A mi megérdemelné benne, hogy színpadra hozassék, — a látványosság — az itt nem reprodukálható; — a

látás két szép szeme és szeme környékéről megítélni lehetett; alig helyezkedtek el a hajó fedélzetén, azonnal kíváncsian fogtuk körül őket, némelyek eggyel-mással megkínálták a hölgyeket, a nő elfogadta a dohányt, azonban a fiatal lánykát bántotta a tolokodás és haragos szempillantásokkal utasított vissza, míg végre megünva kíváncsiságunk szülte tolokodásunkat, a hajó kabinjaiba menekültek; — a nő és leányka körmei feketére voltak festve.

5 óra után értünk Lom-Palánka alá, hol a beszálló törökök és bolgárok legnagyobb része — bizonyosan vásárról jöven — különféle különös alakú, de csinos cserépedényeket, korsókat hoztak magukkal. — Lom-Palánka csinos városnak látszott, 3 minarettel és egy bolgár templommal.

Tovább folytatva utunkat, ránk esteledett és éjjel hagytuk hátunk mögött Nikápolyt, hazai történelmünkben nevezetes várost, hol Zsigmond hadseregével tönkre veretett, — és Sisztovát, — reggel 6 órakor értünk Ruschukba, hol dunai utazásunk véget érve, a hajóról kiszáltunk, Ruschukon tul 1/4 órányira fekvő vasuti indóháznál. A gőzhajóból kiszálván, útleveleinket elszedték a török rendőrök és máháinkat megvizsgálták.

Miután a vasúton csak d. u. 1 órakor indulhattunk tovább, addigi szünidőnköt a város megtekintésére fordítottuk.

Ruschuk a vasuti indóházától 10 percnyi távolságra fekszik, sánczczal és kissé beljebb fallal körül kerítve, melyen át 5 kapu vezet a városba, minden kapu és bástyák sűrűn meg vannak rakva ágyúkkal, a város nagy kiterjedésű, Bolgarország fővárosa, 36,000 lakossal, melynek legnagyobb része török, a többi bolgár, ezen kívül spanyol zsidók, olaszok, francziák, angolok, németek és magyarok, számos minarettel és 4 temploma van, a főutcája meglehetősen széles és egyenes, a többi kacsaringós girbe-gurba szűk sikátorok, a sok ronda, piszkos dűledező épületek közt elszórva számos csinosabb épületek is találhatók, az utcák kövezettek, de a kövezet átkozott rossz, a város közepén levő nagy kiterjedésű temető fallal ke-

ritve, de igen elhagyott állapotban van, ember-nagyságú fű- és gazból alig látszik ki a sarkó-erdő.

Bolyongásunk közben egyszerre fiakkerekkal előnkbe áll azon rendőr, ki útleveleinket elszedte, és a fiakkerekbe mindannyionkat feleröltetett, hogy a passa-portunkat (útleveleinket) visszanyerni visz bennünket, mi felültünk és elvitt bennünket a Hotel Israh-Hahrebe, egy csinos szállodába, hol ugyan megkaptuk útleveleinket, de egyúttal a fiakerért, úgy a reggeli- és ebédért busásan megfizettettek bennünket, midőnis ebédnél az érdemes útlevel elvevő rendőr, mint pinczér szolgált fel nekünk.

A városban tett járkálásunk közben néhányan meglátogattuk a parancsnok pasát, kinek lakására az udvaron nyakig érő szemét- és ganaj-dombon kellett áthatolnunk egy kis — gyönyörű rózsákkal viruló — esinos kertbe, hol a parancsnok várta házatetejének javításvégetti leszedését, a hárem azonban láthatlan volt a mi profanus szemünk előtt.

Összevissza bolygásunk közben számos magyar emberrel találkoztunk, egy gyógyszerész, számos iparos és keresmáros van itt már régebb idő óta megtelepülve, kik felismerve bennünket, a magyart soha elhagyó szívességgel hivogattak házaikba, de az idő rövidege miatt alig teljesíthettük kívánságaikat.

Délután 1 órakor beprésetettünk a szűk és rövid ketreczekbe, keskeny ülésű, angol vászonnal félig borított coupékba, hogy a vasúton Várnáig szállitassunk.

Ruschuktól várnáig 9 vasuti állomás van, mely útát e kezdetleges, a művelt világ legrendetlenebb vasútján, eszeveszett gyorsasággal hajtott mozdollyal tettük meg.

A nagy távolságra egymástól eső állomások közt órházak nincsenek, a vasúton keresztül átjárók hiányzanak, semmi felügyelet, semmi vigyázat.

A tájék változatos, roppant erdő pusztított vidékeken visz keresztül utunk, a kitünő talajú föld rendkívül rosszul mivelve, jóformán szántás helyett csak meg van karistolva, nem is csoda, e vidéken

a szó valódi értelmében faekével szántanak, a tulajdonképeni eke és szarva egy görbe fából van kifaragva, melynek vasát képezi egy 8" szélességű, 12" hosszú hegyesre faragott ága, a hosszabb ága pedig az eke szarvát.

Az állomások rendkívüli szegény kis épületekkel bírnak, hol szállót és néhol egyebet is kaphatni, azonban igen helyes intézkedés, hogy mindenütt hordóban vizet tartanak, mire igen nagy szükség van a forró tájékon, csak hogy legalább fődél alá tehetnék, mert így majdhogy fel nem forr a víz.

Rasgradnál, a harmadik állomásnál kellemes meglepetés várt reánk, a szerény étterem faláról Kossuth Lajos életnagyságú ismert régi arcképe, és Petőfinek az apai háztól bucsúzó képe tünt elénk. Mi kegyelet hozta ide, nem tudhattuk meg, mert a vendéglős már itt találta azokat.

A vasút Schunlattól kezdve, hol a magyar menekültek hosszabb ideig tartózkodtak, mindig érdekesebb tájékokon visz keresztül, míg a völgyekben náddal borított moesáros helyeken visz keresztül a vonal, addig a két oldalról környező dűs és viruló erdő borította hegyek kopasz ormait sajátos mész-kösziklák koronázzák, hogy azokat emberi kezek által készült erősségeknek képzeltük.

A vasútvonal mentén legelésző, vagy a moesároknak nyakig sárban fekvő lomha bivalokat a vonal közeléből, vagy a töltésről a gép erős süvöltése által lehetett elkergetni, néhol azonban ez sem használván, a meglásszó mozdony forró gőzének rájuk lövellése által lehetett azokat tova kergetni.

Végre ránk esteledvén, a legszebb holdvilágos estén majdnem egy óráig egy nagy tó mellett elhaladva, a hegyek közül ki, és megérkeztünk a várnai vasuti állomáshoz.

(Folytatása következik.)

mit pedig láthatóvá lehet belőle tenni, az sem előadásra nem érdemes, sem a színészhez, ki magát jutalmaztatni kívánja, nem illő. Mi úgy tudjuk és országoszerint, hol még a jutalomjátékok napirenden vannak, úgy is van, hogy a jutalmazott oly darabot választ jutalmi előadásul, melyben magát kitüntetheti; — még ez sem úgy történt! Hétfényi úr nem is szerepkörében forgott ez este. Sajnáljuk, hogy mindezt el kelle mondanunk, de, mi, kik egy sok-semmiből összeférczelt mű kínosan hosszúra nyúlt előadásán a közönség zülogódásának fültanúi valánk, nem hallgathattuk el, már csak azért is, hogy a többi jutalmi előadások tapintatosabban megválasszassanak. Ennyit színészeinktől méltán megvárhatunk.

Csütörtökön, december 5-én, Moliere „Fösvény“-e adatott, melynek előadásáról ezuttal szólnunk nem áll hatalmunkban.

A csillag-hullás.

Nagyszerű csillag-futást észlelnek Európának majd minden vidékein, különösen érdekes a lipcei csillagász-toronyról múlt hó 27. és 28-áról érkezett tudósítás, melyszerint az égnek minden részéről történtek nagyszerű csillagesések, különösen pedig délnyugot és északra irányban. — 7 óra után egy szemlélő, ki délnek tekintett, 34 perc alatt 700, egy másik 40 perc alatt 899 futást jegyzett fel. — 9 és 11 óra között ezen hullások mindinkább kevesültek, miután feltehető, hogy a szabadban álló vizsgáló az égnek csak negyedét tekintheti be, és egy perc alatt 20 ily csillag-futást észlelt, egy óra alatt megközelítőleg 5000-re számítja a lehullott meteorok számát. Egy hatoda a lefutott csillagoknak az első rangú csillagoknál sokkal fényesebbek voltak, a futás alatt hosszú fényes farkat hagytak maguk után, több percig élénken világítva. A fénye e csillagoknak nagyobb részt sárgás, vagy zöldes-kék és vörös volt. Galles és Kinkert híres csillagászok ezen tüneményt azon körülménynek tulajdonítják, hogy földünk épen jelenleg a Bicia-féle üstökössei találkozásán, a rendkívüli közelség következtében annak Meteorjai földünket ezen érdekes futásokkal elárasztják. Nálunk szinte lehetett ugyanakkor ezen tüneményt 8—9 óra között észlelni, későbbi órában azonban elég sajnosan az ég tökéletesen beborult.

Kimutatása

a kecskeméti Növeglet által f. 1872. évi november hó 24-én rendezett jótékonycélú tánczestély jövedelmének.

Bevétel bementi jegyekből 253 forint; felülfizetésekből 44 frt.; mellékes 1 frt. 80 kr.; összesen 298 frt. 80 kr.

Kiadás 217 frt. 66 kr.

Maradvány mint tiszta jövedelem 81 frt. 14 kr.

Felülfizetéseket következők sziveskedtek ajándékozni: Gáll Ferencz 4 frt., Schvarz Gusztáv 1 frt., Komlóssy ezredes Szegedről 1 frt., Grósz Zsigmond 2 frt., Pfeiffer 2 frt., Dáni Ferencz 5

frt., Magyar Pál 1 frt., ifj. Tassy László 1 frt., Fuchs Miksa 1 frt., Schweiger Ferdinánd 9 frt., Schweiger Vilmos 4 frt., Vass Lajos 4 frt., Viszt Károly 1 frt., Wittman 5 frt., Draskovics Emil Félégházáról 2 frt., Szabó Antal 1 frt., összesen 44 frt.

Midőn a rendező bizottság fentebbi jelentését közzé teszi, kötelességének tartja a kaszinó testületnek azon készségeért, hogy termet díj nélkül átengedni sziveskedett, valamint mindazoknak, kik a jótékony cél iránti tekintetből a tánczestélyt megjelenésük által fényessé és jövedelmezővé tenni kegyeskedtek, elismerő köszönetet kifejezni.

Kecskemét, 1872. Decz. 1.

A rendező bizottság.

Advent első Vasárnapja a ref. egyháznál nagy ünnep, ilyenkor szoktak a ref. hívek az új termésért Istennek hálát adni, mely ünnepet a főiskolai tanuló ifjúság énekkara előadásával emelni szokott; ez évben is folyó hó 1-én, mint első adventi vasárnapon a nevezett énekkar fellépett, s az imádság és predicatio előtt egy strófát elég szépen el is énekelt, de az istenitisztele után az éneklést ismét elkezdvén, annyira rosszul és scandalosán énekeltek, hogy a lelkipásztor intésére a kántornak az ő hü segítségével az orgonával kellett őket rendre utasítani, mire a nagyreményű énekkar minden megütközés nélkül, mint a forgószél, az éneklés végét be se várva, a templomot odahagyta. — Uraim! Tanár urak! mi az oka, hogy a mai tanuló ifjúság még csak énekelni sem tud? Haj nem így volt ez hajdanában, midőn Tomori, Szabó, Karika és Tatai urak fénykorában Kecskeméten éltünk; bizony bizony mondom, hogy a bárendezésért a tánczoló publicum, a kútfürésért a városi közönség, de az egyház pénztára nem az ilyenekért szokott fizetni, mert az sok szegény ember keserves keresményéből gyűlt összeg.

Egy kalvinista.

Helybeli újdonságok.

A helybeli Deák-párt a „Kecskeméti Lapok“ ügyében december 1-én gyűlést tartván, a „Kecskeméti Lapok“ további szükségessége egyhangúlag kimondatván, hangsúlyoztatott, hogy bár lapunk nem politikai lap, de határozottan pártunk szellemében kell, hogy jövőre működjen, s fennállása 3 évre biztosítottatni határozatot. A szerkesztő megválasztása és egyéb szükséges intézkedések megtételére egy 15 tagból álló bizottság küldetett ki.

Madarassy László királyi ügyésznek a m. t. academia által 100 darab arannyal jutalmazott „Értekezés a házasságból eredő vagyoni jogviszonyok és a gyámügyről, javaslattal ezek mikénti rendezésére“ című műve a napokban megjelent; a 17 ivre terjedő műre Gallia Fülöp kiadó 2 forintjával előfizetést hirdet, bolti ára 2 frt. 50 krajczár leendő. Ajánljuk e jeles munkát ügyvédek, jogászaink és az árvaszéki tisztviselők figyelmébe.

✓ Pestmegyei tanfelügyelő Nagy László úr városunkat meglátogatván, iskoláinkat sorba-vizsgálta.

✓ A legközelebb megnyitandó gazdasági iskolával összekötött felsőbb népiskolába a községi iskolaszék legutóbbi ülésében tanítóul Kressák Pál evangélikus néptanító választott meg.

✓ A községi közös iskolaszék egyrésze, hogy miként fogta fel hivatását, és hogy mit várhatunk tőle, elég tanúságát adta a legelső népkolai tanító-választásnál, midőn több pályázati közül erővel iskoláink nyakára akarta választani egy oly falusi tanítót, ki a „Ludas Matyi“-nak hűséges csatlósa és fenkölt szellemű poetája; ki december 16-ára a pesti sajtó-bíróság elé van idézve; hihetőleg néptanítói szerény magaviselete és mások becsületének tiszteletbentartása miatt. Rég tisztában vagyunk mi az iskolaszék egyrészenek ily nemes intentioival, azonban köszönet az iskolaszék nemesebb gondolkodású többségének, hogy legalább négyeszeri újra szavazás után elhárította e veszélyt iskoláinkról.

— Beküldetett. A „Kecskeméti Lapok“ 1872. nov. 24. 47-ik számában az „Iparműkiállításra a kecskeméti kiállítóinak ítélt jutalmakról“ szóló cikk után van egy kurta cikkcske, mely Curiosum gyanánt tüntetett fel; ezen cikkcskében nem nevezetik meg név, sem valódi tárgy, hanem a beküldőnek sárga-fekete, (nem kék) lelke nagyon ki ri belőle, mert míg ő mások gyanúsítása mellett markába nevet, addig jobboldalra saját mellére a „mea culpát“ verdesni. Mert tisztelt úr! azon kiállított tárgy — melyre ön agyarkodik, — megbíralása nem az ön eszéhez való, mert annyi esze nincs, esze pedig azért nincs, mert epés fekete lelke nem a tudomány, hanem mások becsületébeni gázolás után sovárog; pedig önön igen sok szennyes folt van ám már, melyet nem tud foltatlaná tenni, ... utalok a „Gyors Posta“-ra ... Különböleg vigyázzon, mert megtalálnám sugni, hogy az ön kiállított tárgyai Pesten és Bécsben készültek, nem pedig az ön műhelyében. De ez egyszer többet nem, ha viszont találkozunk, akkor majd többet is. A jelzett.

— A kecskeméti iparos ifjúsági önképző-egylet f. é. decz. hó 1-én tartta meg évi nagy közgyűlését melyben az egylet tisztikara lemondván, helyettük a már működő s újabb tagokból ezek választattak meg: elnök Kresák Pál, titkár V. Kiss József, főpénztárnok Végh József. Az ifjúság részéről: elnök Binder Gyula, alelnök Boros Lajos, jegyzők Kabók János, Fazekas László, alpenztárnok Farkas Ferencz, könyvtárnokok Berta József, Szabó Sándor. Választmányi tagok: Pacsu János, Csorba József, Szabó József, Kocsis Elek, Horváth László, Ersek Antal, Bende János, Scheibner Adolf, Baán János, Kiss Károly, Domján László. Póttagok: Nagy László, Biró Sándor, Fehér János, Szabó Károly, Hornyik Ferencz, Gulyás Pál. Egyl. titkár.

Felelős szerkesztő: Dr. Dékány Ráfael.

H I R D E T É S E K.

Fog- és szájbetegségek!

bármilyenek legyenek is, legbiztosabban gyógyíthatnak Popp J. G. bécsi cs. kir. udvari fogorvos

Anatherin szájvizével:

ez állítást számos bizonyítvány tanúsítja, ezek között Oppolezer tanár, a bécsi cs. kir. egyetem magnificusának bizonyítványa. E szájvizet számos külföldi, valamint idevaló orvos mint kipróbált szert gyakran alkalmazza.

Popp J. G. orvos

Anatherin fogpastája.

Ez érintett fogpasta egyik legjobb fogtisztító szer, mely semmi egészségrontó anyaggal vegyítve nincs. Ásvány részei a fog-zománczra akként hatnak, hogy annak nem ártalmasak; organikus részei tisztítanak s a nyálkabört élénkítik, üdítik; a szájt az aethericus olajrészek üdén tartják, a fogak fehérségét és tisztaságát előmozdítják.

Különösen ajánlható szárazon és vizen utazóknak, mert sem ki nem ömlik, sem a napi vízzel való használat mellett még nem romlik. Egy adag ára 1 frt. 22 kr.

Kaphatók: Kecskeméten: Milhoffer J. gyógyszerésznél; Nagy-Körösn: Crazler. Mészáros F. és Rudy gyógyszerészeknél; Czeglédén: Persay A. gyógyszerésznél; Szolnokon: Horváth A., Scheftsik J. gyógyszerészeknél; Csomgrádon: Jeczenszky gyógyszerésznél; Félégházán: Hoffer A. gyógy-nél; Kis-Körösn: Gubás gyógyszerésznél; Szabadszállásán: Rosznyay M. gyógyszerésznél; Kun-Szent-Márton: Farnak gyógyszerésznél.

7386
872

Hirdetmény.

A folyó évi 707. számú közgyűlési határozat értelmében a körösi köz végén újabban kiosztatni rendelt 14 részlet sertés-hizláló telepnek nyilvános árverésen és azonnali készpénz fizetés mellett, becsáron alól is, eladása elhatározatván, foganatosítása a gazdasági osztályra bízott, minek következtében árverési határidőül folyó évi December hó 17-ik napjának reggeli 9 órája a helyszínére azzal tűzetik ki, hogy addig is a hivatalos órákban az árverési feltételek a gazdasági osztálynál megtekinthetők.

Mely határidőre a venni szándékozók ezcinnel meghívattak

A gazdasági osztály által.

Ház-eladás.

A Tomaskó-féle vendéglő szomszédságában levő Schwartz Lipót-féle ház szabad kézből eladó. — Bővebb tudósítás az említett háznál kapható.

Két tauoncz ruházat mellett felvétetik

Csolnok Ferencznel.

Nyomatott Kecskeméten, Tóth Lászlónál. 1872.

Pályázat

a „kecskeméti kereskedői esarnok“-ban 300 forint évi fizetéssel ellátott titkári állásra.

A pályázni szándékozók felszólíttatnak, folyamodványaikat folyó hó 15-ig Mádi János úrnak a „kecskeméti kereskedelmi iparhitelintézet és népbank“ helyiségén kézbesíteni, hol az alkalmaztatási feltételekkel is megismerkedhetnek.

Kelt Kecskeméten, 1872. decz. 3.

A választmány megbízásából

Mádi János,
elnök.

Bárany-úteza 37-ik szám alatt Szappanos Sándor házában van egy tágas lepadolt szoba, bútorral, fűtéssel vagy a nélkül minden óran hasznosbérbe kiadó.